

Nu de mai mică importanță sînt și sintezele monografiilor și a altor lucrări de plan care au apărut în publicațiile A.S.S.P. care prezintă pe scurt rezultatele obținute cu ocazia cercetărilor arheologice.

La Iași au fost organizate două ședințe de lucru cu arheologi, istorici și antropologi în legătură cu colaborările la volumul de studii „Etnogeneza tracilor în spațiul carpato-dunăreano-pontic”, coordonat de prof. D. Berciu și de prof. M. Petrescu-Dimbovița.

Pe durata anului 1985 s-au amplificat cercetările interdisciplinare la care au participat specialiști în arheologie pe de o parte și în lingvistică, fizică, mineralogie, anatomie pe de altă parte. Ele au vizat mai ales metalografia, petrografia, determinările osteologice și prospecțiunile de interes arheologic cu metode moderne. Utilitatea acestora este de sublinială și colaborarea, devenită de acum tradițională, va trebui intensificată.

În anul trecut membrii Institutului de Tracologie au avut prilejul să-și valorifice rezultatele cercetărilor și în cadrul unor numeroase manifestări științifice naționale și internaționale de felul congreselor, simpoziunilor, sesiunilor de comunicări, colocvii, mese rotunde, dezbateri etc.

Astfel, între 25 și 27 noiembrie 1985 a avut loc la Constanța cel de-al VIII-lea Simpozion național de tracologie cu participanți din întreaga țară. Rezumatele principalelor comunicări au fost publicate în *Symposia thracologica*, 3.

La sesiunea anuală de rapoarte de săpături, organizată la Tirgoviște în martie 1985 au participat de asemenea aproape toți membrii institutului nostru.

Acestora li se adaugă colocviile organizate de Institutele de arheologie din București, Cluj-Napoca și Iași, și sesiunile științifice organizate de muzee în 1985.

O reușită acțiune științifică a Filialei Iași a Institutului de Tracologie a constituit-o organizarea în ziua de 25 octombrie 1985, cu ocazia împlinirii al 125 de ani de la înființarea Universității din Iași, a mesei rotunde cu tema „Cultura spirituală a geto-dacilor”. A fost o manifestare la nivel național, cu abordare pluridisciplinară, cu contribuții interesante și utile, care vor fi imprimate, constituind volumul II al publicației „*Studia antiqua et archaeologica*” a Universității din Iași.

În cadrul activității de popularizare a rezultatelor cercetării arheologice, membrii Institutului de Tracologie au participat la o serie de conferințe în școli, instituții, întreprinderi, unități militare, case de cultură, s-au organizat mese rotunde, emisiuni la radio și televiziune unde au fost expuse și dezbătute cele mai noi date și rezultate privind istoria veche a țării noastre, s-au pus în valoare monumente de seamă și descoperiri mai deosebite. Au fost de asemenea scrise și publicate articole în ziare și în reviste de cultură.

Tot în scopul popularizării rezultatelor cercetării arheologice s-a definitivat construcția pentru rezervația arheologică din cetatea daco-getică de pe Dealul Cătălina de la Cotnari, jud. Iași, iar construcția rezervației pentru mormîntul princiar geto-dacic de la Cucuteni-Băiceni, terminată în anul 1984, a fost dată în circuitul turistic în 1985, organizîndu-se în interiorul ei o expoziție arheologică permanentă în legătură cu monumentele arheologice descoperite în zonă.

Pe plan extern, membrii Institutului au participat la congrese și colocvii internaționale cum ar fi: Stuttgart — R. F. Germania, Kiev — U.R.S.S., Donja Milanovac — Iugoslavia etc. Nu este lipsit de interes să menționăm că în cursul anului 1985 mai mulți membri ai institutului nostru au beneficiat de călătorii de documentare în străinătate.

Din cele prezentate mai sus a reieșit faptul că toți membrii Institutului de Tracologie s-au străduit nu numai să-și îndeplinească lucrările de contract, ci și să-și depășească în mod substanțial aceste obligații, dăruindu-se cu pasiune cercetării arheologice. Toate aceste realizări ilustrează o largă participare a tuturor membrilor institutului nostru la viața științifică a țării și reprezintă în același timp o bază serioasă și solidă pentru continuarea cercetărilor noastre în perioadele următoare, atît în domeniul investigațiilor de teren, cît și în acela al valorificării rezultatelor celor mai semnificative.

Al VIII-lea simpozion național de tracologie

Între 25—27 noiembrie 1985 s-a desfășurat la Constanța cel de-al VIII-lea simpozion național de tracologie, organizat de Academia de Științe Sociale și Politice a R. S. România, Institutul de Tracologie, Comitetul județean de cultură și educație socialistă Constanța și Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța. Simpozionul a avut ca temă „Moșteniri traco-geto-dace și romane, în contextul unității și continuității poporului român în Dacia Pontică”. Tuturor participanților li s-a înmînat de către organizatori volumul „*Symposia Thracologica*” III, care cuprinde rezumatele comunicărilor prezentate la simpozion.

Deschiderea lucrărilor a avut loc în sala de festivități a Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța, în prezența participanților la lucrări și a unui numeros public din oraș. Cuvîntul de deschidere a fost rostit de tovarășa Elena Borodi, secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R., care a făcut un scurt bilanț al succesei obținute de oamenii muncii din județul Constanța în toate domeniile de activitate, punînd un accent deosebit pe rezultatele obținute în cele două decenii care au trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., perioadă în care județul, ca dealtfel întreaga țară, au cunoscut o înflorire fără precedent. În aceeași măsură a fost subliniată importanța cercetărilor istorice și arheologice, menite să pună în lumină continuitatea neîntreruptă de civilizație a poporului român în linutul dintre Dunăre și Mare.

Prof. univ. dr. doc. Dumitru Berciu, directorul Institutului de Tracologie a prezentat apoi cuvîntul de salut adresat participanților la manifestarea științifică de către Academia și Științe Sociale și

Politice a R.S.R., Institutul de Tracologie și Consiliul Culturii și Educației Socialiste București. În continuare profesorul D. Berciu a prezentat comunicarea „Progrese în cercetarea tracologică românească în ultimii 20 ani”, în care s-a subliniat importanța Congresului al IX-lea al P.C.R. și alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu ca secretar general al partidului, care au reprezentat o cotitură fundamentală și în domeniul cercetării istorice și tracologice din țara noastră. Începând de atunci au fost îndepărtate treptat toate exagerările care dăunau dezvoltării istoriografiei românești și procesului educațional-patriotic. Potrivit concepției și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu s-a putut valorifica științific moștenirea lăsată de marii noștri înaintași și să se scoată în evidență rolul hotărâtor pe care tracii, respectiv geto-dacii l-au jucat în formarea poporului român, cât și importanța sintezei daco-romane ca factor fundamental al etnogenezei românești. Ca urmare a avântului luat de arheologia și tracologia românească se va înființa în 1979, prin decret prezidențial, Institutul de Tracologie, înzestrat cu anuarul „Thraco-Dacica”, la care s-a adăugat și „Symposia thracologica”. S-au obținut în cei 20 ani rezultate deosebit de importante privind cunoașterea fundului tracic al culturilor bronzului și ale primei epoci a fierului. O atenție deosebită s-a acordat cercetării civilizației și istoriei geto-dacilor. Au apărut numeroase studii și monografii. Procesul romanizării și sinteza daco-română au fost studiate și interpretate în lumina concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu. Descoperirile arheologice au îmbogățit considerabil documentarea privind continuitatea nedezmințită a daco-romanilor, pe întregul teritoriu locuit anterior de geto-daci. Etnogeneza românească a fost privită ca un proces desfășurat unitar pe vatra Daciei lui Burebista și Decebal. De aci decurge și unitatea poporului român. Autorul conchide că „ultimele două decade constituie, nu numai o perioadă de fertile realizări în domeniul arheologiei și tracologiei, dar și asigurarea legăturii cu tradiția cercetării românești în domeniul specialității noastre și deschiderea unor perspective mai luminoase spre viitor”.

Dr. Constantin Preda, directorul Institutului de Arheologie din București, a prezentat, în continuare, comunicarea „Cu privire la data și cauzele dispariției unor dave de la sud de Carpați”, în care propune o analiză diferențiată a acestui fenomen. Plasarea fazei finale a celor mai multe dave din Muntenia în mijlocul sec. I î.e.n. sau înainte de această dată nu se poate susține și verifica nici arheologic, nici istoric, după opinia autorului, acest moment având loc mai târziu, în sec. I e.n. Dr. Sebastian Morintz (București) a susținut comunicarea „Probleme privind sfârșitul epocii bronzului în sud-estul României”, în care a făcut importante referiri la rezultatele cercetărilor recente de la Radovanu, care definesc un complex cultural în care apare evidentă îmbinarea culturii Coslogeni cu cultura sud-dunăreană posteroară celei de tipul Zimnicea — Plovdiv. În comunicarea „Decebalus per Scorilo în lumina vechilor și noilor cercetări”, dr. Dumitru Protase (Cluj-Napoca), pornind de la textul acestei controversate ștampile ajunge la concluzia că nu este redactată în limba dacică cu înțelesul de „Decebal, fiul lui Scorilo”, ci în limba latină, cu înțelesul de „Decebal prin Scorilo (a făcut)”. Dr. Adrian Rădulescu și Maria Bărbulescu (Constanța), în comunicarea „Importuri amforice în așezarea greco-indigenă de la Albești, în sec. IV — III î.e.n.” au relevat caracterul timpuriu al importurilor de amfore și prezența unor centre de producție diverse, fapt ce implică existența aici a unei populații relativ numeroase, interesată în comerțul cu produse grecești.

În continuare lucrările simpozionului s-au desfășurat pe trei secții.

În secțiunea I „Civilizația tracică în epoca bronzului” au fost susținute 12 comunicări.

Gh. I. Petre (Gova) în lucrarea „Formarea bronzului timpuriu în nord-estul Olteniei” s-a referit la descoperirile care marchează atât prima sinteză a bronzului timpuriu din zonă — cultura Glina —, cât și la faza premergătoare formării bronzului mijlociu — reprezentată de cultura Verbioara. În comunicarea dr. C. Kacsó (Baia Mare), „Contribuții la cunoașterea ariei de răspindire a culturii Suciu de Sus din Transilvania” au fost prezentate rezultatele investigațiilor de teren și ale cercetărilor întreprinse în colecțiile muzeale și care au dus la depistarea unor noi stațiuni aparținând acestei culturi: s-a analizat de asemenea problema prezenței unor materiale de tip Suciu în aria culturilor Wietenberg și Otomani. Dr. Marin Nien (Craiova) a prezentat „Noi descoperiri ale epocii bronzului în Oltenia”, punând în lumină complexe și materiale prețioase pentru cunoașterea conținutului culturilor Glina, Verbioara și Gîrla Mare. Cr. Matei (Constanța) și Monica Șandor (Timișoara) au prezentat unele „Considerații privind statutul social oglindit în riturile și ritualurile funerare ale tracilor timpurii”, relevând că analiza descoperirilor funerare oferă date importante și pentru încercarea de îrarhibare socială a indivizilor de ale cătuia comunitățile societății primitive. Dr. Z. Szekely și Zs. Szekely în lucrarea „Contribuții privind problema cetăților tracice din sud-estul Transilvaniei” au prezentat rezultatele noilor cercetări, ce pun în lumină obiective arheologice importante în acest areal. Puiu Hașotti (Constanța) a făcut cunoscut unele „Topoare inedite din piatră din epoca bronzului aflate în colecțiile Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța”, descoperite la Măcin, Grădina, Tîrgușor, Ovidiu, Coehirleni și Medgidia. Dr. Gh. Lazarovici (Cluj-Napoca) a trecut în revistă unele „Descoperiri ale culturii Noua în muzeul din Cluj-Napoca”, importante pentru cunoașterea ariei de răspindire și a specificului acestei culturi în Transilvania. Dr. Tiberiu Bader (Satu Mare) a făcut importante „Considerații la tipologia și cronologia săbiilor cu limbă la miner din România” pe baza analizelor întreprinse asupra a 450 de piese diverse: au fost studiate tipologia, aria de răspindire și originea acestor arme. I. Vasiliu (Tulcea) a făcut cunoscut rezultatele cercetărilor întreprinse în „Doi tumuli din epoca bronzului de la Chilia Veche”, prilej cu care s-au descoperit morminte chircite de inhumație de la începutul și de la mijlocul epocii bronzului. Dr. Eug. Comșa (București) a făcut unele importante „Considerații cu privire la statuile menhir din Dobrogea”, aducând noi precizări privind încaadrarea cronologică a celor patru statui de acest tip apărute cu mai mulți ani în urmă la Hamangia, Sibioara, Stupina și „Dobrogea”. T. Mareș (Iluțedoara) a prezentat „O așezare de la sfârșitul epocii bronzului de la Hunedoara”, descoperită în urma cercetărilor recente.

În secția a II-a „Civilizația geto-dacă în epoca fierului” au fost susținute 29 de comunicări.

În lucrarea Zoiei Kabmar (Cluj-Napoca), „Contribuții la ritul funerar hallstattian” au fost puse în evidență aspecte noi, inedite ale obiceiurilor funerare, în lumina cercetărilor recente din Transilvania. M. Neagu (Călărași) a prezentat cele mai recente „Descoperiri hallstattiene de la Lunca (jud. Călărași)”, care consti-

tuie contribuții relevante la cunoașterea etapelor timpurii ale Hallstatt-ului din Cimpia Munteniei. Dr. N. Harjuche (Brăila) a făcut cunoscut „Mormintul princiar daco-getic de la Găvani”, punând în circuitul științific un important complex funerar din sec. IV i.e.n. În comunicarea lui Paul Șadurschi (Botoșani) — „Cimitirul gelic din nord-estul României de la Strahotin-Dingeni” au fost înfățișate principale rezultate ale cercetărilor întreprinse în cele 27 de morminte (dintre care 25 getice, de incinerare, din a doua jumătate a sec. V — sec. IV i.e.n. și care permit o mai bună cunoaștere a lumii autohtone din centrul și nordul Moldovei. „Așezările fortificate și celățile de refugiu geto-dacice din nordul Dobrogei” au fost prezentate de dr. G. Simion (Tulcea), relevându-se evoluția acestora de-a lungul Hallstatt-ului și al Latène-ului timpurii, precum și elementele ce au determinat trecerea mai timpurie a geților din această zonă la a doua epocă a fierului. Traian Cliaște (Constanța) a pus în evidență „Complexe și materiale arheologice autohtone de la Rasova „Pescărie”, apărute în zona fortificației de epocă romană timpurie și care atestă existența unei locuiri anterioare, corespunzătoare celei de-a doua jumătăți a sec. VI și începutului sec. V i.e.n. În „Contribuții la cunoașterea vieții economice de la Tomis în sec. V — IV i.e.n.” Livia Buzoianu (Constanța) a analizat circa 40 de amfore de Chios, Lesbos, Heraclea Pontică, Thasos și un exemplar micro-asiatic, descoperite într-o zonă restrânsă în peninsula tomitană și care probează existența unor activități economice timpurii, cu mărfuri care au circulat în mod obișnuit în bazinul Mării Negre. C. Buzdugan (București), în comunicarea „Obiecte de podobaă descoperite în mediul traco-getic”, s-a referit la brățările și verigile ornamentate cu nozozilați de pe teritoriul României, datate în sec. IV — III i.e.n. și care sînt specifice, se pare, mai ales lumii getice. Done Șerbănescu (Oltenița) a prezentat „Mormintul princiar geto-dacic de la Chirnoși (jud. Călărași)”, descoperit încă din 1961 și din care s-au recuperat mai multe vase ceramice (inclusiv o amforă de Thasos și un askos), o situla fragmentară de bronz și o saleră de aur din sec. IV i.e.n. Pe aceeași linie, Em. Moscalu (București) a susținut comunicarea „Carul gelic de la Peretu (sec. IV i.e.n.)”, aducînd precizări importante relative la cronologia și tipologia lui. Al. Avram (București) a referit despre „Importul amforelor ștampilate thasiene la Histria”, făcînd precizări cronologice semnificative asupra importurilor mai vechii sau mai noi de la Histria în lumina noilor cercetări. Dr. Mihai Irimia (Constanța), în „Contribuții la cunoașterea ceramicii lucrate la roată din Dobrogea în a doua epocă a fierului” a analizat tipologie și cronologic materialul ceramic relativ bogat descoperit între Dunăre și Mare, constatînd că la începutul epocii, mai ales, autohtonii au confecționat la roată alit imitații după produse grecești, cit și după cele locale, pentru ca spre sfîrșitul Latène-ului ceramica de acest tip să fie asemănătoare intrucitva celei din alte zone ale lumii geto-dacice. Dr. Silvia Teodor (Iași) a prezentat „Elemente vest-Latène pe teritoriul est-carpatic al României”, făcînd cunoscut mai multe tipuri de obiecte (fibule, virfuri de lance, cuțite de luptă, zăbale, șine de roți, unelte agricole etc.) celice sau de caracter celtic și a căror prezență pe teritoriul Moldovei se explică fie prin activitatea unor meșteșuguri și negustori, fie prin schimburi intertribale. N. Chelulea-Georgescu și Maria Bărbulescu (Constanța) au înfățișat „Fazele constructive ale fortificației de la Albești (jud. Constanța)”, precizînd existența a trei etape principale, eșalonate între prima jumătate a sec. IV i.e.n. și sfîrșitul sec. II sau începutul sec. I i.e.n., fiecare aparținîndu-i zone și elemente ale incintei și ale așezării propriu-zise. În comunicarea „Elemente ale spiritualității geto-dacice în contextul descoperirilor de la Brad (jud. Bacău)”, V. Ursachi (Roman) a făcut referiri atît la riturile și ritualurile funerare semnalate în zonă, cit și la sanctuarul circular de lemn sau la groapa de cult descoperite prin cercetările din cetate. În comunicarea Marianeii Iosifaru (Rîmnicu Vilcea) „Produse ale metalurgiei fierului la Buridava dacică (Oenița, jud. Vâlcea)”, au fost catalogate tipologie și cronologic unelele și armele de fier descoperite pînă în prezent, evidențîndu-se și cu acest prilej locul important al davei de la Oenița între centrele autohtone geto-dace. Pe aceeași linie tematică, Violeta-Veturia Bazarciuc (Iluși) a adus importante „Contribuții la cunoașterea obiectelor de fier folosite de geto-dacii din Moldova în lumina cercetărilor de la Bunești (jud. Vaslui)”, luînd în discuție descoperirile de la sfîrșitul sec. IV — începutul sec. III i.e.n. și care demonstrează existența unor ateliere chiar în cetate. Dr. Mioara Turecu (București) a prezentat „Motive decorative pe cupele geto-dacice de imitație deliană descoperite în bazinul mijlociu al Argeșului”, reușînd să distingă cinci tipuri ornamentale și să aducă noi argumente pentru existența unui centru de fabricare a pieselor de acest tip la Novaci. V. Căpitanu (Bacău) a făcut cunoscute mai multe „Inscripții de pe amfore descoperite în *dava* de la Răcățanu”, cu referiri speciale la ștampilele de amfore elenistice, precum și la unele tipuri de amfore romane. Prin comunicarea lui A. Opaț (Tulcea) s-a făcut cunoscut „Un depozit de amfore elenistice tirzii descoperite la Aegyssus”, care cuprinde 115 exemplare, ce reliefează comerțul Dobrogei cu centrele productive din estul Mării Mediterane în perioada elenistică tirzie. Dr. Marin Circiumaru (București) a făcut unele utile „Considerații paleobotanice și contribuții la agricultura geto-dacilor” pe baza determinărilor de semințe carbonizate, foarte extinse în ultimul timp și care permit să se contureze o imagine mai clară în legătură cu economia agricolă geto-dacă. Valeriu Sirbu (Brăila) a referit „Despre unele ritualuri și practici funerare la geto-daci în sec. II — I i.e.n.”, apreciînd că în această perioadă are loc o schimbare esențială în credințele și practicile rituale autohtone, în cadrul cărora se trece de la necropolele „clasice” de incinerare la o nouă manieră de tratare a defunelilor. În comunicarea „Calendarul dacic”, dr. Radu Florescu a adus argumente de necontestat în sprijinul concluziei, formulate și de alți cercetători, că în etapa actuală a documentației, identificarea sanctuarului mare circular de la Sarmizegetusa drept calendar este improbabilă. Dr. I. Glodariu (Cluj-Napoca) a prezentat „Fortificații dacice de baraj”, între care se remarcă cele identificate mai ales în ultimii ani la Porțile de Fier ale Transilvaniei și care barau accesul prin pasul cu același nume spre depresiunea Ilașegului. În comunicarea Adrianei Rusu (Deva) „Tipologia sanctuarelor dacice” au fost analizate 29 de asemenea complexe rituale de formă rectangulară, de tipul aliniamentelor și de formă circulară, din perioada clasică, descoperite pe întreg cuprinsul Daciei. N. Conovici și G. Trohani (București), prin comunicarea „Sanctuare și zone sacre la geto-daci”, pe baza analizei amănunțite a datelor arheologice și istorice actuale, au dovedit existența unor lăcașe de cult, precum și a unor zone sacre în multe așezări autohtone, deosebind, totodată, caracteristicile acestora pentru perioada de maximă înflorire a civilizației dacice. În comunicarea dr. Fl. Costea (Brașov) „Fabricau geto-dacii sticlă?” întrebarea

capătă, pe baza descoperirilor recente, un răspuns afirmativ. Dr. Gh. Bichir (București) a analizat „Vestul Munteniei în sec. II—IV e.n.”, în lumina cercetărilor de la Chilia, Ipotești, Scornicești și Colonești, punând în evidență continuitatea și romanizarea populației geto-dacice din zonă. I. Micu (Gheorghe Gheorghiu-Dej) s-a referit apoi la „Poezii clasici latini și profilul moral traco-geto-dac”, relevând valoarea documentară deosebită a informațiilor literare antice.

În secția a III-a au fost prezentate 27 de comunicări. A. Vertan (Constanța) a făcut cunoscut „Tezaurul monetar de la Abrud (jud. Constanța)” cu peste 2000 de piese din sec. II—III e.n., reprezentativ pentru înțelegerea fenomenelor economice și politice ale Dobrogei din perioada amintită. În comunicarea „Interferențe între voliv și funerar în reprezentările Cavalerului Trac”, Zaharia Covacef (Constanța) a apreciat că analiza monumentelor de acest tip nu permite o delimitare netă între cele două semnificații majore — voliv și funerar. Dr. Constantin Pop (Cluj-Napoca) a prezentat „Puncte de vedere privitoare la statuetele de teracotă din Dacia reprezentând un cuplu de divinități pe tron”, avansând ca ipoteză de lucru opinia că aceste figurine din sec. II—III ar putea înfățișa un cuplu de zeiță autohtonă. Dr. P. Diaconu (București) în comunicarea „Satul carpilor sau un sat al carpilor?” a apreciat că prin *vicus Carporum* din Ammianus Marcellinus trebuie să înțelegem un sat oarecare locuit de carpi și nu un toponim „Satul Carpilor”. P. Gherge (Craiova) a analizat „Continuitatea daco-romană reflectată în descoperirile de la Săcelu (jud. Gorj)”, arătând că recente cercetări reliefează existența unei populații geto-dace aflată în plin proces de romanizare. În comunicarea „Aportul relațiilor comerciale la romanizarea populației locale din Dobrogea”, Oct. Bounegru (Constanța) aprecia că acei *cives Romani consistentes* din inscripțiile descoperite în Dobrogea formau așa numitele *comentus*, asociații care aveau un caracter mai ales comercial, cu rol important în procesul de romanizare. Dr. Al. Suceveanu și M. Zahariade (București) au făcut cunoscut „Un nou *vicus* în Dobrogea romană” — *vicus Classiorum*, identificat pe baza descoperirilor arheologice și epigrafice recente de la Independența (Alurighiol), jud. Tulcea. V. Lungu și C. Chera (Constanța) au prezentat „Noi dovezi arheologice ale creștinismului la Tomis în sec. III—IV”, arătând că necropola și materialele descoperite recent atestă existența timpurie a unei comunități creștine și că noua religie a irniurit profund cultura Scythiei Minor în timpul romanității tirzii. S. Cociș (Cluj-Napoca) a prezentat „Tipologia fibulelor cu capete în formă de ceapă din România”, realizată pe baza analizei a circa 130 de piese provenite din aproape 40 de localități și datate între sfârșitul sec. III și sec. V e.n. În comunicarea dr. I. Mitrea (Bacău) — „Așezarea din sec. VI—IX de la Izvoare-Bahna: realități arheologice și concluzii istorice” a fost pus în evidență faptul că vechea cultură românească din spațiul est-carpatic al României s-a născut dintr-un fond de factură autohtonă, daco-romană, influențat de civilizația bizantină. Dr. Mariana Mareu (București) a adus importante „Contribuții privind practicarea agriculturii la daco-romani în lumina cercetărilor de la Spineni (jud. Olt)”, pe baza tipului de locuințe al instalațiilor de foc, repertoriului ceramic, precum și prin speciile de grâne cultivate de locuitorii determinate prin analiza unei cantități apreciabile de semințe carbonizate. În cea de-a doua comunicare a aceiași autoare — „Caracterul simbolic al unor elemente decorative de pe ceramica cerneahoviană”, au fost propuse interpretări noi ale unor motive întâlnite pe ceramica în discuție. Dr. Rodica Tanău (București) a analizat „Continuitatea dacică în agricultura din Dacia romană”, constatând o utilizare îndelungată a unor unelte agricole (mai ales a brăzdarului de tip dacic) alături de cele romane, precum și folosirea, în mare măsură, a aceluiași cereale. În comunicarea dr. M. Brudiu (Galați) „Cercetări arheologice la valorile antice din sud-estul Moldovei” s-a precizat că structura celor două fortificații studiate (Valul roman Tulucești-Traian și Valul „lui Athanarich”) relevă un volum imens de muncă depus la ridicarea lor (circa 1 milion m³ pământ la primul și 1,5 milioane m³ la al doilea), fapt ce deschide o nouă perspectivă de înțelegere a scopurilor celor două fortificații și a organizării sociale a comunităților ce le-au ridicat. În comunicarea dr. Victor Teodorescu (Ploiești) — „Producția vaselor ceramice fațetate vertical (sec. III—V e.n.), progres al sintezei daco-romane în civilizația Daciei”, autorul consideră că acest tip, împreună cu căniile-ulcior cu toarta frîntă nu sînt de origine sarmatică, ci autohtonă. Fl. Topoleanu (Tulcea) a prezentat „O inscripție cu caracter inedit de la Noviodunum”. Dr. M. Bucovală și Gh. Papuc (Constanța) au făcut unele „Considerații preliminare asupra fortificației romano-bizantine de la Ovidiu în lumina ultimelor descoperiri”, relevând că la sfârșitul sec. III — începutul sec. IV, în zonă s-a construit un *quadriburgium* care a funcționat pînă la începutul sec. VII, fortăreața îndeplinind funcțiuni de apărare pentru așezarea civilă din apropiere, ea reprezentînd și un avanpost pentru sistemul defensiv al Tomisului sau chiar în acela al limesului pontic. În comunicarea dr. Sever Dumitrașcu (Oradea) „Cercetări de suprafață pe valea Crișului Repede” a fost prezentat repertoriul descoperirilor dacice, ce se inseriu cadrului unității de civilizație și cultură autohtonă dacică, daco-romană și veche românească de pe întreg cuprinsul României. C. Chiriac (Constanța) a referit în continuare „Despre circulația monedelor bizantine în sec. VII în Dobrogea și la sud de Carpați”, evidențiind existența unei circulații relativ bogate, dovadă, împreună cu alte elemente materiale, a continuității autohtone în spațiul discutat. Dr. Maria Comșa (București) a prezentat apoi „Ritualuri de origine geto-dacă și daco-romană în mormintele de incinerare din sec. VIII—X din Dobrogea”, pe baza analizei comparative a ritualurilor autohtone traco-dacice și daco-romane din Scythia Minor, de pe o parte, precum și a ritualurilor folosite de slavi în teritoriile lor de baștină, pe de alta, autoarea încercînd să identifice etnicul populației incinerate din epoca feudal-timpurie din Dobrogea. D. Elefterescu (Călărași) a prezentat „Acele de cusut de os din teritoriul județului Constanța, aparținînd în antichitate orașului Durostorum”. Dr. V. H. Baumann (Tulcea) a făcut unele utile „Observații asupra podoabelor ceramice din Dobrogea (sec. I—IV)”, propunînd noi interpretări asupra originii și semnificației lor. În comunicarea lui G. Custurea (Constanța) — „Noi descoperiri monetare în Dobrogea, din sec. VII—X” a fost analizată printre altele, continuitatea legăturilor ținutului dintre Dunăre și Mare cu Imperiul bizantin după formarea primului stat bulgar, remarcîndu-se o creștere a penetrației monedei bizantine în sec. X, cînd activitatea imperiului se intensifică în zonă. V. Palade (Bîrlad) a prezentat „Sinteze daco-romane în zonele limitrofe Daciei Pontice în contextul unității și continuității populației române”, referindu-se îndeosebi la descoperirile de la Valea Seacă (jud. Vaslui). Dr. Anca Gheață (București) a prezentat comunicarea „Dobrogea — vatra continuității is-

torice a poporului român”, pe baza analizei izvoarelor documentare medievale. În comunicarea dr. Adina Berciu-Drăghicescu (București) a fost analizată „Idea continuității daco-romane și a unității românești în izvoarele narative. — XV—XVIII”, începând cu Ioan de Sultanyeh, la începutul secolului al XV-lea, continuând cu Nicolaus Olahus, Gr. Ureche, Miron Costin, stolnicul Constantin Cantacuzino și Dimitrie Cantemir, la care se evidențiază originea comună daco-romană a tuturor românilor și continuitatea lor în vechea vatră românească. Dr. Gh. Dumitrașcu (Constanța) a analizat „Tradiția populară țirzie despre daci și romani în Dobrogea”, constatând că tradițiile, așa cum ni s-au păstrat, înainte de a fi influențate de factorii culturali moderni, nu păstrează aproape deloc amintirea geto-dacilor; izvoarele arheologice, bogate și autentice, suplinesc cu prisosință apelul la tradiții incerte.

Deosebit de utile s-au dovedit și dezbaterile purtate în fiecare secție.

În după-amiaza zilei de 26 noiembrie, participanții la simpozion au vizitat cetatea greco-indigenă de la Albești (jud. Constanța), Colecția de arheologie Callatis și monumentele arheologice reprezentative de la Callatis-Mangalia. Cu acest prilej au putut fi cunoscute și apreciate rezultatele muncii de cercetare științifică și de organizare muzeistică desfășurată de specialiștii constănțeni.

În ședința plenară de încheiere a lucrărilor simpozionului, care a avut loc miercuri, 27 noiembrie, prof. univ. dr. doc. Dumitru Berciu a anunțat constituirea Filialei de tracologie Constanța, care urmează să funcționeze pe lângă Muzeul de istorie națională și arheologie din localitate. Filiala va grupa cercetători din județele Constanța și Tulcea și are menirea de a continua valoroasele tradiții ale arheologiei dobrogene de investigare complexă, interdisciplinară a civilizației traco-geto-dace, daco-romane și românești dintre Dunăre și Mare. S-a procedat la alegerea Biroului de conducere al Filialei. Președinte: dr. Adrian Rădulescu, directorul Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța; membri în birou: dr. Gavrilă Simion, director al Muzeului Deltei Dunării-Tulcea, dr. Victor Henrich Baumann și Maria Bărbulescu; secretar științific: dr. Mihai Irimia. În aceeași ședință plenară au fost prezentate rapoartele de activitate pe anul 1985 ale Institutului de Tracologie București (raportor N. Conovici) și ale filialelor sale din Iași (Silvia Teodor), Cluj-Napoca (Ion Glodariu), Craiova (Petre Gherghe). De asemenea a fost supus aprobării proiectul de plan al Institutului de Tracologie pentru anul 1986. La propunerea directorului Muzeului „Țării Crișurilor”, dr. Sever Dumitrașcu, s-a hotărât ca locul de desfășurare a lucrărilor celui de-al IX-lea Simpozion național de tracologie să fie Oradea. În încheierea lucrărilor, prof. univ. dr. doc. Dumitru Berciu a arătat că simpozionul organizat la Constanța s-a bucurat de o largă participare, cu adevărat națională, a specialiștilor din întreaga țară. Comunicările prezentate au fost de o înaltă ținută științifică; multe dintre ele au avut un caracter interdisciplinar, lucrărilor specifice de tracologie adăugându-li-se contribuții istorice, arheologice și etnografice. Prof. univ. dr. doc. Dumitru Berciu a mulțumit în încheiere conducerii locale de partid și de stat, forurilor culturale coordonatoare și colectivului Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța pentru ospitalitatea arătată și pentru condițiile deosebit de favorabile create desfășurării lucrărilor, iar participanților pentru contribuțiile științifice aduse și cu acest prilej și care vor trebui să vadă cit mai curând lumina tiparului.

Mihai Irimia